

Jaarverslag 2018

Tuchtrecth
Banken

Inhoud

4 Onafhankelijk in het kwadraat

Toon Huydecoper, Voorzitter

**7 Aanklager voelt de maatschappelijke
verontwaardiging**

Jerry Brouwer, Algemeen Directeur

10 De grenzen van het bancaire tuchtrecht

Antoinette van Rijn, Voorzitter Tuchtcommissie

13 Jaarverslag 2018 Commissie van Beroep

Hans Hofhuis, Voorzitter Commissie van Beroep

16 Toelichting op de jaarrekening 2018

Nicolet Jager, Penningmeester

18 Jaarrekening 2018 (Balans, baten & lasten)

20 Organisatie

Onafhankelijk in het kwadraat

Laat ik, voor ik over de onafhankelijkheid begin, u alvast vertellen dat onze stichting weer een goed jaar achter de rug heeft.

De organisatie van het bureau van de aanklager is onder de loep genomen en versterkt – wat ook nodig was omdat het aantal aangemelde zaken flink groeit. Die organisatie draait nu op een

manier waarover de stichting, zeg maar het bestuur, bijzonder tevreden is. Een pluim is op zijn plaats. Bij deze.

In het vorige jaarverslag heeft u kunnen lezen dat de stichting in een uitgebreid overleg verwickeld was met de (Nederlandse Vereniging van) banken over herziening van het tuchtreglement, de regels waaraan de betrokkenen bij de tuchtprocedure zich moeten houden. In de loop van dit jaar hebben we daar overeenstemming over kunnen bereiken, en het nieuwe reglement is in december 2018 in werking getreden.

De tuchtcommissies functioneren uitstekend en tot ons genoegen blijkt er de nodige aandacht voor hun uitspraken te bestaan in de (vak)pers. Hun werk wordt dus, denken wij, de moeite waard gevonden. En dat is het ook.

En dan nu het onderwerp dat ik met de titel van mijn voorwoord voor ogen had: onafhankelijkheid. Onze stichting is weliswaar financieel afhankelijk van de bankinstellingen waar het tuchtrecht voor functioneert, maar wordt bestuurd door personen die geen enkele afhankelijkheidsrelatie ten opzichte van banken hebben. Onafhankelijk in afhankelijkheid dus.

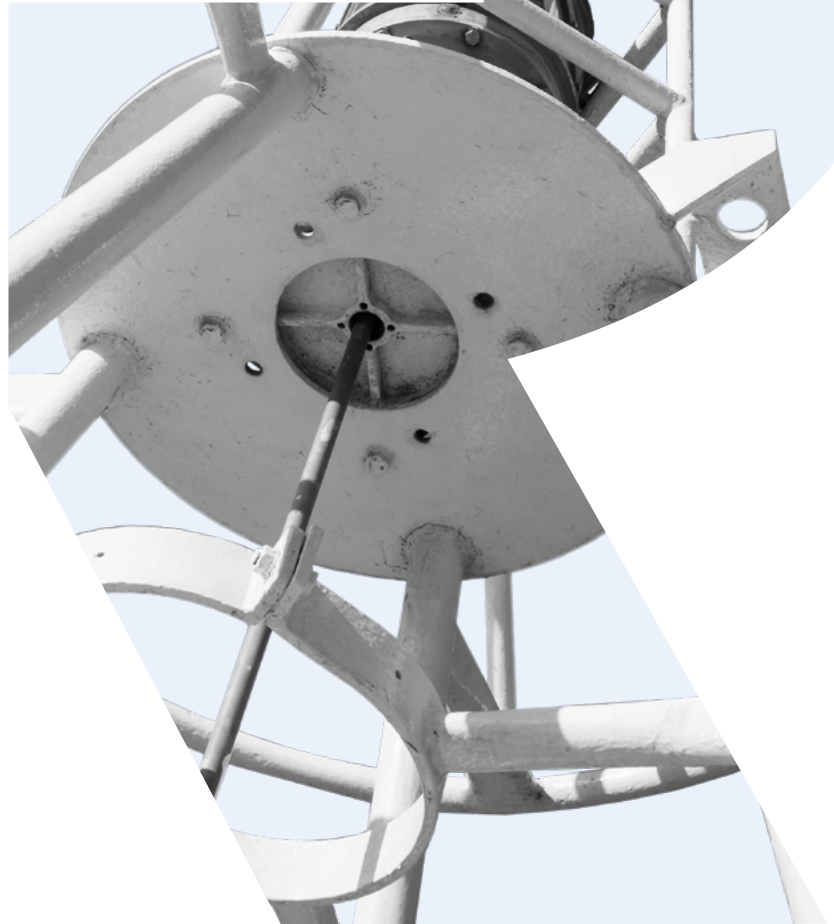
Daarbij komt dat de belangrijkste beslissingen van de stichting niet die van het bestuur zijn, maar die van de tuchtrechters. Deze zijn weer geheel onafhankelijk van het bestuur (en onafhankelijk van wie dan ook). Het bestuur waakt er zorgvuldig voor niets te doen wat de indruk kan wekken dat de stichting het oordeel van de tuchtrechters zou (willen) beïnvloeden. Zo zullen wij als stichting nooit blijik geven van een mening over bij de aanklager of de tuchtrechter aanhangige zaken of over de beslissingen van de tuchtrechter. Een enkele keer kan dat spanning opleveren want "de buitenwacht" vraagt soms wél: wat doet de stichting aan geval zus-of-zo?

Dan is het misschien niet maximaal bevredigend om te moeten antwoorden: wij onthouden ons van iedere inmenging, want de zaak moet door de aanklager (jawel, die is óók onafhankelijk) en door de tuchtrechters worden beoordeeld, en de stichting moet daar geen invloed op willen uitoefenen. En toch: zo moet het en zo is het goed. Onafhankelijk in het kwadraat,

dus. Dat dat voor de stellers van de zojuist aangeduide vraag wat minder bevredigend is zal wel zo zijn, maar dat doet er niet aan af dat we de kwadratische onafhankelijkheid moeten handhaven en waarderen. Dat zal de stichting dan ook blijven doen.

En intussen, zo zult u in het jaarverslag lezen, is er alle reden voor tevredenheid over hoe de zaken lopen. Ik hoop u dat volgend jaar wéér te kunnen bevestigen.

Toon Huydecoper
Voorzitter

Aanklager voelt de maatschappelijke verontwaardiging

Het jaar 2018 was voor de Algemeen Directeur en zijn team, die fungeren als de aanklagers van het bancaire tuchtrecht, vooral een jaar van groei. Groei in aantal meldingen, aantal voor de tuchtrechter gebrachte zaken en daarmee ook groei van het bureau.

Ook de gemiddelde zwaarte van de zaken lijkt te zijn toegenomen. Dat zal deels verband houden met de aard van de meldingen, maar ook vordert het tuchtrecht en ontwikkelt het zich steeds meer richting de wat meer grijze gebieden. De echte zwart wit zaken, waar een duidelijke misdraging speelde, zijn in de jurisprudentie al wel voldoende aan bod geweest.

Dat geldt nog niet voor de zaken die in dat kader wat ingewikkelder liggen. Denk daarbij aan zaken waarbij diverse leidinggevende lagen een rol speelden. Of niet speelden, maar het wel wisten. Of niet wisten maar wel hadden behoren te weten – en in te grijpen. Voor dergelijke categorieën is nog niet duidelijk in hoeverre die een voldoende ernstige overtreding van de gedragscode opleveren, zodat daarmee de drempel van het tuchtrecht genomen wordt. In 2018 zijn diverse onderzoeken gestart die uiteindelijk meer duidelijkheid op dat terrein zouden kunnen geven.

Daarbij geldt dat dergelijke zaken veel meer de publieke aandacht hebben dan de eenvoudigere zwart wit zaken, die op zichzelf overigens uiteraard ook schadelijk zijn voor het aanzien van de sector. De aanklagers voelen de maatschappelijke verontwaardiging over veel soorten van handelen door banken en daarmee door bankiers. Het is en blijft belangrijk daarbij het doel en de opzet van het tuchtrecht te benadrukken: dat dient om gedrag te beoordelen van degenen die de bankierseed hebben afgelegd. Daar waar de grenzen van dat gedrag worden overschreden zal ingrijpen nodig blijven.

Zaken van overwegend civielrechtelijke aard (*"ik ben niet goed geadviseerd"*, *"dit product deugt niet voor mij"*, *"ik heb schade"*) horen thuis bij de gewone rechter of KiFiD. Het tuchtrecht heeft dus een ander doel en grijpt diep in op de individuele bankier, die in de civielrechtelijke procedures overwegend de dans ontspringt omdat de bank wordt aangesproken. Het is de vraag wat meer impact heeft als je uiteindelijk invloed wilt hebben op de cultuur en het gedrag, en je daarmee vooral ook preventief bezig wilt zijn.

Het is in dat kader goed om te zien dat we in 2018 al wel tot uitspraken kwamen waarbij onder meer bankiers van directieniveau veroordeeld werden. De bankierseed en de gedragscode gelden voor allen. Hetgeen in dat kader van iedereen verwacht mag worden, verschilt wel: dat is mede afhankelijk van de functie en plek in de organisatie. Hoe hoger in de boom, des te meer mag er verwacht worden in dat kader. Toch moet te allen tijde een individuele overtreding van de gedragscode vastgesteld worden. Dat is niet altijd even makkelijk. De onderzoeken van de aanklagers nemen daardoor vaak noodgedwongen veel tijd in beslag. Zorgvuldigheid en kwaliteit gaan daarbij altijd voorop.

Daarbij kan de sector zeker nog een stap zetten door het tuchtrecht meer uit de taboesfeer te halen waar het nog wel in lijkt te verkeren: jezelf open en toetsbaar opstellen is onderdeel van je vak geworden en onderdeel van het zijn van bankier. Dat het niet prettig is begrijpen we, maar het is ook een stap naar verdere professionalisering; dat het goed is dat je door anderen beoordeeld kunt worden. En daar voor open staat. De aanklager onderzoekt daarbij uiteraard altijd zowel het ontlastende als belastende materiaal en probeert zo snel mogelijk vast te stellen of er daadwerkelijk wat aan de hand is. Ook dat is weer in ieders' belang: dat van de melder, de bankmedewerker en de werkgever.

Voorts hoop ik dat instellingen de eed ook vooral zelf nog meer gaan gebruiken om waar nodig intern, met de eed in de hand, discussie te voeren. Wat er ook boven je hoofd gebeurt, dit is een tuchtsysteem dat ingrijpt op het individuele gedrag. Dat ergens opdracht toe gegeven werd, is in die zin dus nooit een vrijbrief, zij het dat het – gelet op de jurisprudentie – wel tot een verzachtende omstandigheid kan leiden. Beter is het om daar helemaal uit te blijven natuurlijk. Gebruik de afgelegde eed en gedragscode goed, dan krijgen wij het een stuk rustiger.

Jerry Brouwer
Algemeen Directeur

De grenzen van het bancaire tuchtrecht

De Tuchtcommissie heeft in 2018 beslissingen genomen waardoor de grenzen van het bancaire tuchtrecht zichtbaar worden. Toetsing van gedragingen waarbij sprake is van samenloop van tuchtrecht enerzijds en arbeidsrecht, strafrecht of civielrecht anderzijds, vraagt om maatwerk.

In procedures waarin de te toetsen gedragingen nauw verweven zijn met de uitoefening van de functie, vervult de tuchtrechtprocedure een belangrijke rol. De openbaarheid van de beslissingen van de Tuchtcommissie, waardoor kennis kan worden genomen van gedragingen en opgelegde sancties, draagt bij aan inzicht in wat in de bancaire sector speelt.

In de procedures over bankmedewerkers van een bank die handtekeningen van klanten hadden vervalst onder hersteladviezen van hypotheekaanvragers kwam dit aspect aan de orde. De werkgever heeft in deze zaken een deel van de bankmedewerkers tijdens het interne onderzoek op non-actief gesteld, medewerkers die een of meer handtekeningen hebben vervalst zijn berispt en hun prestatiepremie is op nihil gesteld.

Doordat deze zaken aan de Tuchtcommissie ter beoordeling zijn voorgelegd, is de vraag naar voren gekomen of de door de werkgever opgelegde sanctie in verhouding staat tot de verwijtbare gedragingen. De Tuchtcommissie heeft overwogen dat het kopiëren van de handtekening van een klant in alle gevallen een bijzonder ernstige schending is van de gedragsregels. Het is in strijd met het vertrouwen dat klanten in hun bank moeten kunnen hebben. Een beroepsverbod voor de duur van drie maanden is daarvoor volgens de Tuchtcommissie in beginsel passend.

Werkgevers hebben ook verplichtingen jegens hun werknemers

Meegewogen werd dat op de bank de plicht rust om een werkproces zo in te richten dat medewerkers zich niet aangezet voelen om normen te overschrijden. De bijzondere omstandigheden die zich voordeden binnen de bank, zoals het moeizame werkproces en het sturen op targets en het niet bespreekbaar kunnen maken van de problemen binnen de bank, heeft de Tuchtcommissie als verzachtende omstandigheden voor de betreffende bankmedewerkers in aanmerking genomen. Dit neemt niet weg dat de Tuchtcommissie in deze gevallen, naast de sanctie die door de werkgever is opgelegd, aanleiding zag om beroepsverboden van twee tot zes weken op te leggen.

Tuchtrecht niet bedoeld voor arbeidsconflicten pur sang

Uitgangspunt is dat arbeidsrechtelijke geschillen in beginsel niet vallen binnen de reikwijdte van het bancaire tuchtrecht. Situaties waarin bankmedewerkers zijn verwickeld in een arbeidsrechtelijk conflict met hun bank lenen zich, in geval van een melding jegens bijvoorbeeld een leidinggevende of bedrijfsjurist, niet snel voor tuchtrechtelijke toetsing. Als het zwaartepunt van het conflict in de arbeidsrechtelijke verhouding ligt, is het voeren van een arbeidsrechtelijke procedure de meest aangewezen weg.

Alleen in bijzondere gevallen waarin los van het arbeidsrechtelijke conflict een tuchtrechtelijk verwijtbare gedraging wordt geconstateerd, kan een tuchtrechtelijke procedure volgen.

Tuchtrecht dient betekenisvol te zijn en iets toe te voegen

De beoordeling of bepaalde gedragingen binnen het bancaire tuchtrecht vallen komt ook aan de orde in de herzieningsprocedures, waarin de beslissing van de Algemeen Directeur om geen klacht voor te leggen, door de voorzitter van de Tuchtcommissie wordt getoetst. Voor zaken waarin het zwaartepunt van de gedraging(en) ligt in de sfeer van het strafrecht en er voldoende concrete aanwijzingen zijn dat de bankmedewerker tegen wie een melding is gedaan strafrechtelijk wordt vervolgd, heeft het tuchtrecht doorgaans geen toegevoegde waarde.

Een veroordeling door de strafrechter betekent in de meeste gevallen dat een sanctie wordt opgelegd en dat de mogelijkheid om in de banksector werkzaam te zijn doorgaans lange tijd niet mogelijk is.

Op basis van de concrete omstandigheden wordt beoordeeld of een tuchtrechtprocedure, naast een strafrechtelijke vervolging, voldoende betekenis heeft.

Antoinette van Rijn
Voorzitter Tuchtcommissie

Jaarverslag 2018

Commissie van Beroep

13

In 2018 heeft de Commissie van Beroep één zaak behandeld. Daarin was de vraag aan de orde of een bankmedewerker adequaat had gereageerd op het verzoek van een klant (de meldster in deze zaak) om informatie uit 'haar' kredietdossier. Enkele aspecten van deze zaak verdienen hier de aandacht.

De Algemeen Directeur had in eerste instantie besloten geen gevolg te geven aan de melding. De meldster heeft daarop herziening van deze beslissing gevraagd. Nadat de voorzitter van de Tuchtcommissie de beslissing had herzien, heeft deze commissie de klacht behandeld. Zij heeft geconcludeerd tot gegrondverklaring, met een berisping voor de verweerder (de bankmedewerker in kwestie). De Algemeen Directeur en de verweerder zijn elk in hoger beroep gekomen.

Een punt van aandacht was de positie van de meldster in dit hoger beroep. Zij was daarin geen partij. De twee partijen (de Algemeen Directeur en de verweerder) bepleitten beiden ongegrondverklaring van de klacht. De Commissie van Beroep heeft hierin reden gezien

om gebruik te maken van de mogelijkheid om op grond van artikel 3.8.1 van het Tuchtreglement de meldster uit te nodigen voor de mondelinge behandeling. Haar aanwezigheid vormde een betere waarborg voor het vaststellen van de relevante feiten dan een behandeling met twee partijen die geen reden zagen voor gegrondverklaring van de klacht.

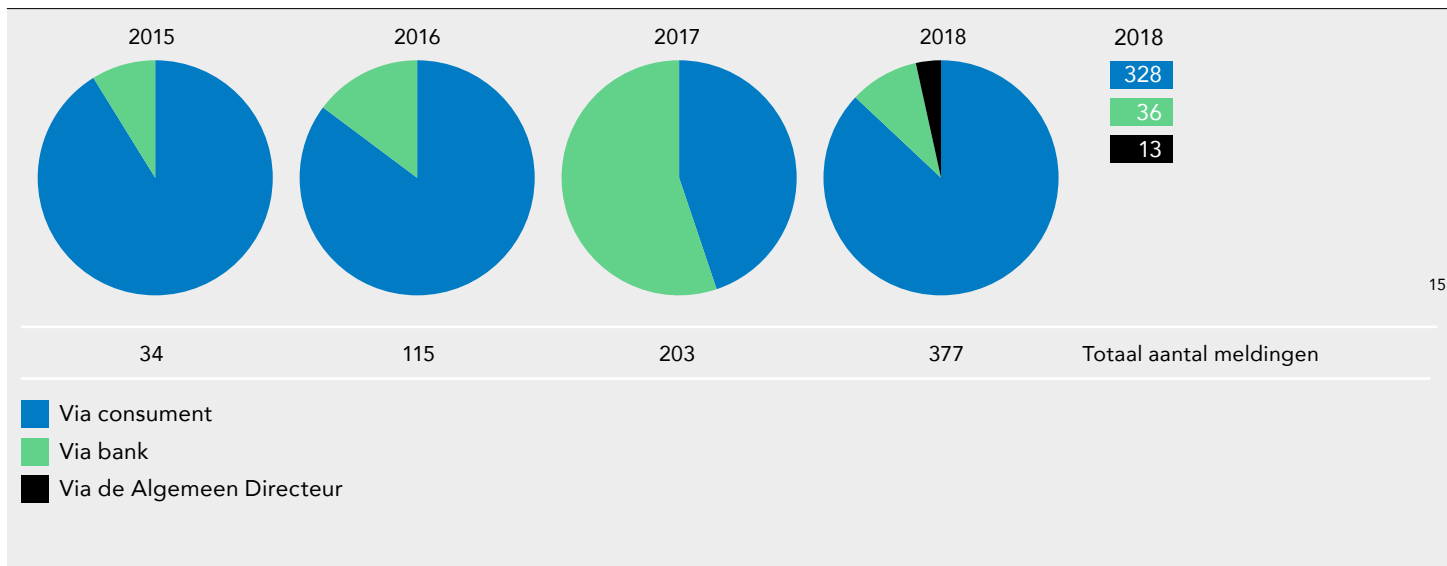
14

Een tweede aspect betrof de vraag of een verzoek om afgifte van gegevens uit het kredietdossier in de eerste plaats een civielrechtelijke kwestie is, zoals de Algemeen Directeur had betoogd. Volgens hem kan dan slechts in uitzonderlijke gevallen, die zich naar zijn mening hier niet voordeden, ook plaats zijn voor een tuchtrechtelijk verwijt. De Commissie van Beroep heeft geoordeeld dat in dit geval civielrechtelijke en tuchtrechtelijke sancties konden samenlopen. Zij heeft de klacht daarom inhoudelijk beoordeeld.

Een derde aspect betrof de inhoud van het verzoek van de meldster. Zij had een concreet en zwaarwegend belang bij de gevraagde informatie. Op grond van artikel 35 van de toenmalige Wet bescherming persoonsgegevens had zij in beginsel ook recht op de gevraagde afgifte of inzage. In feite was zij met haar verzoek van het kastje naar de muur gestuurd. Dit was klachtwaardig. De Commissie van Beroep heeft dus, evenals de Tuchtcommissie, de klacht gegrond bevonden. Maar anders dan deze commissie heeft zij geen maatregel opgelegd. Ook dit kan de uitkomst van een klachtbehandeling zijn. In haar beslissing heeft de Commissie van Beroep de redenen voor dit oordeel vermeld.

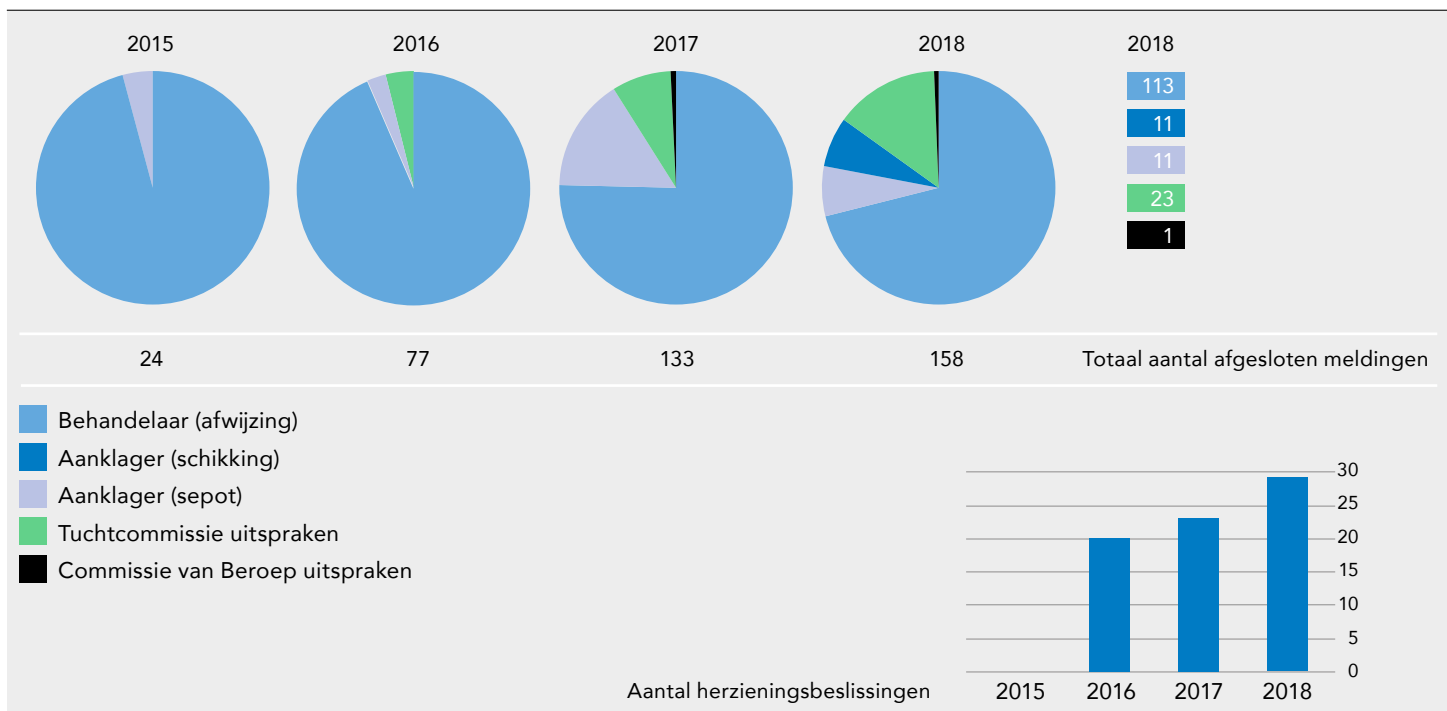
Hans Hofhuis
Voorzitter Commissie van Beroep

Aantal meldingen

15

Afgesloten meldingen

Toelichting op de jaarrekening

Net als in voorgaande jaren is TRB ook in 2018 gegroeid. De kosten zijn met 29,8% gestegen ten opzichte van voorgaand boekjaar. Verwacht wordt dat de groei zich de komende jaren zal voortzetten.

Voor het jaar 2018 was voor de totale lasten (het totaal van vaste en variabele kosten) aanvankelijk een bedrag van €685.000,- begroot. Gedurende het jaar is door toename van werkzaamheden en het aantal zittingen het begrote bedrag onvoldoende gebleken. In het derde kwartaal is de begroting herzien en verhoogd naar een bedrag van €765.000,-. Uiteindelijk zijn de totale lasten uitgekomen op €755.873,-.

Evenals in voorgaande jaren vormen personeelskosten het grootste deel van de vaste lasten. Deze kosten zijn gerelateerd aan doorbelaste capaciteit van DSI, tijdelijke externe inhuur om pieken op te vangen en directe doorbelasting van salarissen van DSI-medewerkers die volledig zijn ingezet voor TRB. De externe inhuur (flexibele schil) is zoveel mogelijk afgebouwd en vervangen door eigen krachten. Daarbij is aandacht besteed aan het verder professionaliseren van en vergroten van kennis binnen de eigen organisatie. Met de toename van het aantal meldingen en zittingen, zijn het afgelopen jaar eveneens de variabele kosten toegenomen. Deze kosten zijn voornamelijk gerelateerd aan de vaste tijdsvergoedingen aan de leden van de commissies en secretariskosten.

In 2018 is in totaal een bedrag van €1.900,- aan opgelegde boetes betaald.

Bij de overige operationele kosten zijn de advieskosten relatief hoog. Deze houden onder meer verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), vanwege advies over de inrichting van ons systeem en het register.

In het eerste kwartaal 2018 is een verbouwing van onder meer de werkruimte van TRB gerealiseerd. De kosten hiervan zijn gedeeld met DSI. In de begroting is voor €14.000,- aan afschrijvingskosten opgenomen.

Nicolet Jager
Penningmeester

Balans per 31 december 2018 (in euro's)

Vaste activa	2018	2017
Materiële vaste activa	<u>42.130</u>	<u>1.244</u>
Vlottende activa		
Vorderingen	<u>61.585</u>	<u>67.332</u>
Liquide middelen	<u>91.910</u>	<u>127.256</u>
Totaal	195.625	195.832
Passiva		
Algemene reserve	<u>11.027</u>	<u>-</u>
Kortlopende schulden	<u>184.598</u>	<u>195.832</u>
Totaal	195.625	195.832

Staat van baten en lasten 2018 (in euro's)

Baten	2018	2017
Baten	<u>766.900</u>	<u>582.396</u>
Totaal	766.900	582.396
Lasten		
Personeelskosten*	<u>506.899</u>	<u>404.296</u>
Afschrijvingen op materiële vaste activa	<u>7.902</u>	<u>168</u>
Overige lasten	<u>241.072</u>	<u>177.932</u>
Totaal	755.873	582.396
Resultaat	<u>11.027</u>	<u>-</u>

* Personeelskosten betreft personeel gedetacheerd (extern; Eiffel & intern: DSI), vergoedingen en vacatiegelden bestuurders.

Bestuur en commissies

Bestuur

Jhr. Mr. T. Huydecoper, voorzitter
Mr. N. Jager, penningmeester
Prof. Dr. D. Schoenmaker, secretaris

Directie

Mr. J.P.E. Brouwer, Algemeen Directeur

Tuchtcommissie

Mr. A.P.M. van Rijn, voorzitter
Mr. J.W.M. Tromp, vice-voorzitter
Mr. M.E. Olthof, secretaris
Prof. Mr. D. Busch
Mr. F.B. Demenint
Prof. dr. R. van Eijbergen
Mr. J.L.S.M. Hillen
Mr. Th. J. Kelder
Prof. Dr. A.J.C.C.M. Loonen
Mr. R.K. Pijpers
M.W. Scholten

Commissie van Beroep

Mr. H.F.M. Hofhuis, Voorzitter
Mr. M.J. Drijftholt, Secretaris
Mr. L.G. Broekhuizen
Mr. dr. S.B. Van Baalen
Mr. R.J. Schimmelpenninck
Mr. W. Los
Mr. F.W.J. Meijer
Mr. R. E. van Esch
Mr. A. Smeeing - Van Hees
Prof. dr. B.M. Wisse
Dr. W.M. van den Goorbergh

Tuchtrect Banken

Stichting Tuchtrect Banken
Beursplein 5
1012 JW Amsterdam

t +31 (0)20 - 760 80 90
info@tuchtrectbanken.nl
www.tuchtrectbanken.nl